

MIRZIN MIRZINIG

EUR GONTADENN
SAVET HA SKEUDENNET
GAND SAMIVEL

Lakeet e brezoneg
gand

J. ABASK

EMGLEO BREIZ
1962

Joël J. SEVELLEC

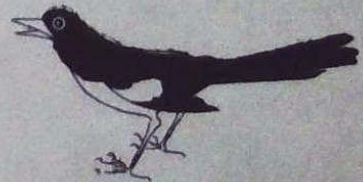
MIRZIN MIRZINIG

KONTADENN SAVET HA SKEUDENNET
GAND SAMIVEL
DIWAR EUR MARVAILL EUZ AN
XIII^{ved} KANTVED
LAKEET E BREZONEG GAND
J. ABASK

Embannet gand skoazell
"AN TAD KASTOR"

LEORIOU BREZONEG AR VUGALE

EMGLEO BREIZ
BREST
1962

Peb gwir miret striz evid an oll broiou.
Copyright, text and illustrations, by Ernest Flammarion.

SK

TUD ZO hag a lavar eo ar goañv eur mare plijuz. Me gav din, ya ! Evid ar Juloded, marteze, pa n'o-deus netra da ober nemed chom da domma e toull an tan, leun o hov a gig yar, ha leun o fenn a huñvreou arhant ! Evidom-ni avad, kouveriated keiz, muioh a doullou deom en or bragou eged a stered en oabl, nann, n'eo ket ar goañv eur mare gwall blijuz. Setu aze da vianna va zoñj din-me, tudou, ha setu ive pez a zoñje ar paour kêz troher-buzug emañ bremañ o vond da gonta deoh e dammig planedenn.

An troher-buzug-mañ, Yannig Gwenneg e ano, a oa kempenner-keuneud diouz e vicher : eur vicher galed, m'hel lavar deoh, eur vicher yud pa c'hwez avel-viz kerzu, ha ne zaver ket pinvidig diwarni. Abaoe daouzeg vloaz ma poanie Yann heb mankoud devez ebed, forz peseurt amzer anezi, n'oa ket deut a-benn da lakaad an disterra liard toull a-gostez. Gwir eo, e oa dezañ eur famill vraz, gand Janedig e wreg, e zaou baotr hag e deir merh.

Evelse 'ta, bemdez da houlou-deiz, e ranke Yannig mond d'ar hoad da gempenn keuneud, ouz e heul e dammig azenn. Ar Skouarneg-mañ, hopije kavet koulz ha me n'oa anezañ nemed eur hoz loen divlevet ; evid e vestr avad, n'oa ket bravoh azenn dre ar bed-oll, rag daou vloaveziad labour oa bet koustet dezañ.

Ar mintinvez ma lavaran deoh, deiz kalanna ar bloavez 1268, p'edo Yann Gwenneg o vond d'e labour, ar hoad a oa yennoh ha glepoh eged biskoaz. Erh teo a oa bet e-pad an noz, ha bremañ e c'hweze diouz a-bell eun avel greñv ha kriz, a lakee ar gwez noaz ha du da heja-diheja ha pakadou erh da goueza d'an traoñ diwar ar skourrou.

Ne zaleas ket ar Yannig paour da veza gleb-teil ha skuiz-maro. Hag eñ hag azeza war eur pilgos, ha divonta e voutail da eva eur bannig hini kreñv : siwaz ! ne jome enni nemed eur veradennig pe ziou, ha, gwasa ma oa, setu glao-dour-bill o koueza.

Selled a reas neuze ouz penn trist ar Skouarneg gand e ziskouarn hir a-istribill, ouz skeudou du ar gwez fro-dro dezañ, ouz al latar hag ar glao, ouz an herdin a-stlabez a jome da vernia araog mond endro d'e lochennig vogedet. Hag e soñjas penaoz rummadou ha rummadou a Wenneged a oa bet en e raog er hoad-mañ o kempenn milierou ha milierou a herdin keuneud, hag e vije heñvel warhoaz, hag en deizioù war-lerh, hag er bloavezioù d'o heul, beteg e varo, — ha kemend-all evid e vugale goude e varo. Ken na yeas bian e galon en e greiz, hag e tirollas da ouela c'hwero.

— Allaz, allaz ! emezañ. Petra 'm-eus-me greet evid kaoud eur vuez ken kaled ? M'e-nije Doue truez ouzin, e figasfe din ar maro raktal. Netra gweloh ne hellfe c'hoarvezoud ganin.

A-veh e-noa distaget ar geriou-mañ, ma klevas eur vouez ouz e hervel dre e ano :

— Yannig Gwenneg !

En eul lamm emañ Yannig en e zao, souezet-maro. Petra wel dirazañ : netra nemed eur big, kludet war eur skourr, oh ober lagad dezañ.

— Huñvreet em-eus, sur awalh, emezañ.

Hogen, setu ma klev ar big o fistaga e ano !

Souezet oh, marteze ? Me lavar deoh e oa Yannig Gwenneg souezetoh hoaz o weled eur big o tigeri he beg hag o komz evel an dud !

Eur barrad aon a zavas trumm en den paour, ken na gouezas war an douar, o valbouzad :

— Pi... Pi... Piou 'ta zo o hopal warnon ?

— Me, eme ar Big. Arabad dit kaoud aon, Yannig Gwenneg.

— Eu ! Pe... petra fell deoh, Itron Big ?

— Lavar AOTROU din ! Me eo MIRZIN AR STROBINELLER. Klevet peus ano ahanon, moarvad ?

— Ya, ya 'vad ! eme ar paour kêz, e zent o strakal.

— Mad ! Edon o tremen dre ar hoad-mañ, p'am-eus klevet ahanout o klemm. Truez 'm-eus ouzit. Mond a ran da ziskuill dit eur sekred hag a gaso an dienez pell diwar da dro. Red e vezo dit avad implij da arhant en eun doare deread, hag ober vad d'ar paour. Ouspenn-ze e fell din e teufes amañ beb bloaz d'ar poent-mañ adarre, da lavared « bloavez mad » din, gand doujañs braz. Ha toui a rez din kement-se ?

— Sur... sur... sur avad, Aotrou Roue.

— Trawalh eo « Aotrou » evidon. Mad, selaou neuze : kerz d'ar gêr, ha dibrad mên an oaled. Dindannañ e kavi eun teñzor bet kuzet aze, gwechall, gand ar Gelted koz. Nemed tól evez : chom feal d'ar pezh peus touet din.

— Ya, ya, Aotrou.

— Kenavo dit, neuze !

Ha Mirzin ha nijal kuit en eur grakal. Êz deoh kredi, Yannig ne jomas ket da strani pelloh er hoad ar mintin-ze. Kana ree an den a-bouez-penn en eur zond d'ar gêr, ken uhel ha ken laouen ma tregerne gantañ an tro-war-droioù

E wreg a glevas e ganaouenn euz a bell. Janedig, d'ar hoult-se n'edo ket ar moh ganti er gêr : o paouez rei ar vaz d'he bilostig e oa, p'e-noa al lampon fall-mañ stlapet ar haz bian er pod-soubenn. Dond a ra war dreuzou an ti, kounnar du enni o weled he gwaz o tistrei ken abred, hordenn geuneud ebed gantañ. Hag hi neuze ha distaga warnañ eul lostad pateriou ! Yann avad a vount anezi e-barz an ti, a brenn an nor, hag a gont dezi penn-da-benn ar pez a zo digouezet : penaoz emaint pinvidig diwar vremañ, ezomm ebed ken evito da labourad... Dispourbella ra Janedig he daoulagad, ha koueza war ar skaoñ, o voustra he daouarn.

— Gwerhez benniget, emezi... Bremañ avad, echu ganeom ! Emañ kollet e benn gand va gwaz.

— O ! O ! O ! kollet e benn gand on tad, eme ar vugale d'o zro, oh hirvoudi hag o ouela.

O klevet kemend-all a reuz en e di, ar hoador a zav droug ennañ.

— Peoh, bugale diod ! pe e vezo tommet ho ler deoh gand va baz. Ha te, va gwreg, pegeid e chomi aze heñvel ouz eur peul ? Sikour ahanon 'ta da zibrada ar mên oaled-mañ.

Janedig avad a zalh penn ouz he gwaz : pebez dispah ganto neuze ! Troholia ra ar pod e-barz an tan, al ludu a nij a beb tu, Ruzig ar hi a harz a-bouez e benn, hag, o klevet eur seurt tourlOMPI, Skouarneg an azenn a zistag eur werz diouz e hiz. Dond a ra Yannig a-benn da zibrada ar mên, koulskoude. Ha dindannañ... a, tudou ! petra oa bet lavaret gand ar big ? An teñzor a oa eno ! Tri bod-pri leun-barr a beziou aour, a vedalennou, a vein priziuz, ha zoken eur gurunenn bet war pennou eur renkennad roueed, da gredi eo, ken tano e oa eet ar gantenn anezi.

Pedra da breña eur gêr a-bez ! Abafet an oll, digor braz o genou ganto ! Ha Janedig, skoet gand ar zouez, o koueza war he hein, gwenn-sin he dremm, evel pa vije o vond da vervel. Ne zaleas ket, koulskoude, da zond enni he-unan, ha setu ar famill, dorn-ha-dorn, o lakaad tro en eur jabadao diroll, ken na stok penn ar bidohig ouz korn an daol ha m'en em ro da vlejall, eur pikol bloñs dezañ en e dal.

Chom a reont a-zao, dialanet-krenn, hag e klevont neuze unan bennag o lopa gwaso ma hell war an nor : poum... poum... poum...

— Ata, piou zo aze o skei ? a grias Yannig.

— Ola ! Me an hini eo... Maze Kerbiked !... Petra c'hoari ganeoh ? Sikour peus ezomm ? Daoust ha lazadeg zo en ti ? Eun trouz zo en ho touez ken na vez klevet beteg penn all ar harter.

— O, nann, Maze, n'eus netra ! Nann, netra... nemed emaoom... Janedig ha me... o tibab... peseurt koef a lako disul.

Diroll a reas egile da c'hoarzin, ha kuit gand e hent.

An taol a reas dezo en em zoñjal : anad d'on tud, ar gwella d'ober a oa kuzad war an teñzor nevez kavet, kuit da gaoud tregas diwar e goust. En em glevad a rejont da jom heb cheñch re drumm o buez. Evelse, an deiziou war-lerh, e yeas Yannig d'ar hoad da gempenn e geuneud evel boaz, pe da nebeuta d'ober an neuz. Eur pennad goude, ne yeas nemed eun devez pe zaou beb sizun, ha diwezatah, gwech ebed ken.

Gwellet e veze neuze ar paotr o frikota, o lonka chopinadou, hag o c'hoari 'r hillou dirag tavarn « An Hini Mad ». Brokuz oa gand e vanneou ive, mardouenn, ha buan e teuas da gaoud mignoned e-leiz ha da veza eun den brudet er vro.

Ouz e azenn avad ne ree Yannig van ebed ken,
pa zigase dezañ da zoñj euz amzer e baourentez.
Chom a ree ar paour kêz Skouarneg e-pad an
deiz en e graou, keuz gantañ d'e goad ha
d'e herdin, ken na gouezas klañv gand ar
rann-galon ha ma varvas. Maze Kerbiked eo
a zouaras al loen, evid eun toullad gwen-
neien kinniget dezañ gand Yannig.

Janedig, diouz he zu, a veze ken aliez
ha bemdez e kêr, o prena koefou dantelez
ha broziou seiz. Ne oe ket pell e oe
gwelet en overenn-bred, gwisket ken
kaer pe kaerroh eged Itron ar Maner.
Homañ, flemmet an tamm anezi, a
droas krenn he gwaz, an Aotrou
Senechal, eneb ar hoz Wenneged
troherien-buzug-se. Kement a dregas
a oe greet dezo, ma kavjont gwelloc'h
mond da jom d'ar gêr dosta.

Prena rejont ar brava
ti a oa enni, hag ar
pinvidika arrebeuri da
lakaad e-barz.

Eur bloavez penn-da-benn a yeas e-biou, hag e teuas ar poent da vond da gaoud Mirzin. Da zeiz kalanna, e kemeras Yann hent ar hoad war gein eur marh lard. Dioustu pa welas ar Big, e lammas d'an douar hag en em daolas war benn e zaoulin en eur lavared :

— A, Aotrou Mirzin ! Bloavez mad ha laouen deoh ! C'hwi ho-peus savet ahanom pinvidig hag eüruz. Birkiken, nann, birkiken ne gollin soñj euz ho madelez ! Bennoz Doue a lavaran deoh a greiz-kalon.

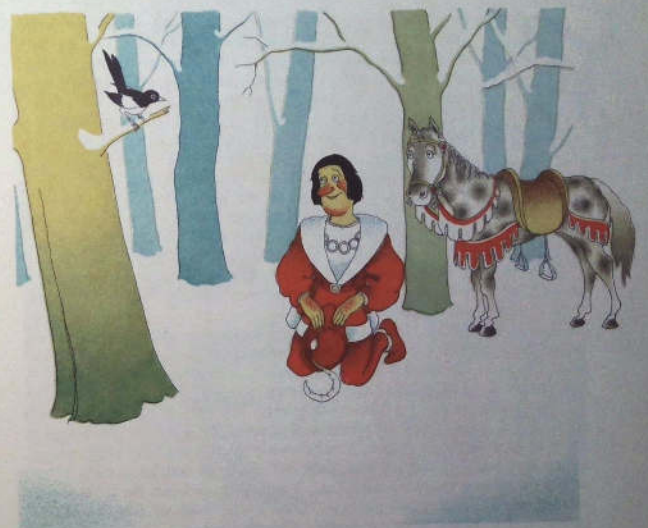
— Mad eo, mad eo ! eme ar Big. Gweled a ran eo gwelleet ar stal ganez. Dalh soñj mad da rei sikour d'ar paour ha da ren eur vuez fur.

En em glevet a rejont da zond adarre er bloavez war-lerh, ha pep hini en em zachas diouz e du. Ar Julod nevez a zistroas d'e di kaer, hag a reas muñoh a drouz eged biskoaz gand e arhant. Bemdez e oa festou, leinou pe froudennou ken diboell ma chome sebezet ar gêr a-bez ganto.

Ar binvidigez a hell beza eun dra vad, gand ma chomo yah ar penn hag ar galon ; meur a wech, siwaz, e lak an dud da veza fallagr pe diboell. Re wir eo ar pez a lavar ar re goz :

*« Ar paour pa binvidika,
Gand an diaoul a ya ».*

Setu dres ar pez a c'hoarvezas gand Yannig Gweneg. Arabad deoh kredi e-noa truez ouz ar re baour : evel ma tigouez aliez gand tud bet savet diwar nebeud, e teuas buan Yannig kaletoh ha lorusoh eged Julod all ebed, ha n'oa ket brao d'ar beorien dond da lavared o fater e toull dor e di.

A-hend-all, mad-dreist e talhe an traou da vond gantañ. Kement a zoujañs a vez war an tamm douar-mañ evid stirlink ar peziou aour, ma oe tennet e garg digand ar Mèr koz, anezañ eun den mad hag onest koulskoude, evid he rei d'ar Yannig-mañ a ouie an tu d'en em zifreta. Brud e binvidigez a yeas betek diskouarn Morvan IV, hag hemañ a fellas dezañ raktal ober anaoudegez gand eur seurt aotrou : « Va mignon ker, eme an Duk, c'hoant em-eus da ober deoh eun enor braz ; roit eur guchenn arhant din 'ta !... » Diwar neuze, or pabor ne ouie ken pe du trei gand e lorch.

Fall e oa e benn avad, o weled ar bloaz nevez o fostaad : erru ar poent evitañ da vond da gaoud Mirzin adarre ! Koulskoude, e kemeras hent ar hoad.

Eur pennad mad e rankas gortoz heb gweled netra. Yen-skorn e oa al latar dindan ar hoad, hag e savas imor fall e korv Yann. Digouezoud a reas ar Big, evelkent.

— Alato, Aotrou Mirzin, eme Yannig heb diskenn diwar gein e varh, daoust ha kaoud a ra deoh eo deread derhel an dud da hortoz dindan eur seurt yenijenn ?... Atchoum !... Ata, buan : bloavez mad !

— Dit-te kemend-all, Yann Gwenneg.

— Opala ! « Aotrou » eo a vez greef... Atchoum !... ahanon... ho-pet soñj !... Tri dra em-eus da houlenn diganeoh. Da genta, e fell din beza savet da Varon gand an Duk, ha douarou din, mar plij... A... Atchoum !... Me zo kerkoulz hag eun all, emichañs... D'an eil, va mab hena a rank beza lakeet da Abad e manati Santig-Du... Yaouankig eo hoaz, ha trouz a vez e-touez an dud : da zutal ganto !... D'an trede, mab an Duk a rafe eur fortun vad o timezi gand va merh : c'hoant em-eus e vije Annaig... Atchoum !... Dukez...

— Oho ! Petra hoaz ? Setu eur marlonk a zen, avad !
Mad... gwelom... Ya ! roet vo dit da c'hoant, an dro-mañ
adarre. Evelato, daoust ha delher a rez da bromesa ?
Traou em-eus klevet diwar da benn.

— Traou ? Fidamdoue ! netra nemed gevier kontet
deoh gand koz tud krignet gand an avi...

— Gwir ? Mad, kenavo ar bloaz a zeu, neuze.

— Ya, feiz, va aotrou !

Ha Yann kuit d'an daoulamm, heb kenavo na bennoz Doue.

E-doug ar bloaz e teuas da wir ar pezh e-noa goulennet : doujet hag enoret e oe muioh eged biskoaz. An oll a denne o zok hag a stoue betek an douar dirag ar Baron Gwenn Gwenneg a Gerwennegez, aotrou a Gastellnevez, tad-kaer mab an Duk, ha pinvidika den ar vro. Evid an dud vunud avad, — hag a zo diêz touella anezo war ar poent-se, — ne oa dioutañ nemed eun troher-buzug, daoust d'an dillad kaer a zouge bremañ. Ne garent ket anezañ, ha nebeutoh hoaz ar Janedig, dicheka maouez o-doa gwelet. Gelllet he-doa homañ kaoud he zu war ltron ar Maner ha war he gwaz, ar Senechal. Hemañ a oa bet kaset pell diouz ar vro, ha kemeret e vadou digantañ.

Derhent deiz kalanna, e savas eun tamm tabut etre an Aotrou hag an ltron Gwenn Gwenneg Kerwennegez evid gouzoud ha deread e oa dirrenka eun denjentil gallouduz eveltañ evid eun dra ken dister : lavared bloavezh mad d'eur big !

— Selaouit, Aotrou, eme an ltron Janedig, kerzit an dro-mañ hoaz. Mez roit da houzoud d'ar Mirzinig-se ez eo an dro ziweza. Awalh a hoap on-eus bet digantañ !

Koueza ree erh teo an devez war-lerh, hag an aotrou ne fellas ket dezañ mond war varh, gand aon da dapoud-riou. Dougenet e oe beteg kreiz ar hoad en eur gadour-vez, pallennou tomm warnañ. War lez ar hoad, e kasas e zougerien diwar e dro evid eur hardeurig. Hag eñ ha lakaad beg e fri er-mêz, ha youhal pezh ma helle :

— Ola ! O, Mirzinig !... O, Mirzin Mirzinegez !... E ! Mirzinegez !... Ha bouzar out, Pig an Diaoul ?

— Da glevet a ran, eme ar big, o tiskenn dirag kador-hourvez an Aotrou Yann. Darbet eo bet din zoken beza friket gand da zougerien, bremaig.

— Alato ?... Mad, Mirzinig kêz, eur helou fall em-eus evidout. An dro ziweza eo din dond amañ, hel lavared a ran dit krak ha berr. N'am gweli ket ar bloaz a zeu. Kenavo !

— A ! Bolomig, bolomig, eme Mirzin. Gweled a ran e oa eur fazi ober vad dit. Gwir eo ar pezh em-eus klevet gand an avel : n'out nemed eur hoz tamm keuneuter digalon ha diboell. Gwaz a ze evidout : tenna a ran diganez kement em-oa roet dit. Klev ahanon : ken izel ha gwechall e kouezi adarre, pe izelloh hoaz. Kenavo.

— Ou ! Ou ! a youhas ar Baron. Sell 'ta ar big-mañ, labous sod ma 'z eo. Dao dit sach a da skasou ahalenn, labous brein, pe e paki tennou en da gorr.

Pa oe distro d'ar gêr, e kontas an abadenn d'an Itron Janedig, hag e rejont o-daou eur hovad c'hoarzin...

Ne badas ket pell o flijadur, siwaz dezo. An deiz war-lerh, ar peb brasa euz o arhant a yeas gand al laer. Eisteiz goude, e krogas an tan en o zi : ne jomas ganto nemed eur yalhadig a netra.

Beb sizun, diwar neuze, e kouezas warno eun darvoud fall bennag. O merh Annaig a jomas eun askorn pichon a-dreuz he horzaillenn, e-kreiz eur pred braz. Kaer e oa bet ober war he zro, mervel a reas an Dukez. Nebeud goude, o mab oe torret diouz e garg gand an Eskob, ablamour d'e vuez diroll. Ha bremañ, pa ne oa ket ken Yannig pinvidig, e kredas unan bennag selled piz ouz kontou an Ti-kêr, hag e oe kavet kalz traou a-dreuz en o zouez. Ne zaleas ket an Duk da lemmel e varoniezh digantañ. Beteg al lez-varn e yeas Yannig Gweneg evid en em zidamall, hag eno e kollas e wenneien diweza.

Petra hoaz ?... Seiz miz goude malloz Mirzin, e oa ar Wenneged paour-raz adarre : kastizet e oant bet, eme an dud, evid o lorh hag o fallentez. Mond a rejont endro d'o lochennig e-tal ar hoad. An ti avad a oa bet hanter-ziskaret gand an aveliou hag ar glaoier. Stanka an toullou a rejont gwella ma helljont, o amezeg Maze Kerbiked o rei eun taol-skoaz dezo. Ar paour kêz Baron Gwenn Gweneg a Gerwennegez a oe red dezañ distrei d'ar hoad da gempenn keuneud evel gwechall. Bremañ n'e-noa azenn ebed ken da zikour anezañ da zougen e herdin : an hini a hellas prena diwezatoh ne oa ket par da Skouarneg e amzer genta.

Da zeiz ar bloaz nevez goude ar pezh em-eus-me kontet deoh amañ, e yeas Yann da furchal er hoad : kredi a ree, emichañs, e tigouezfe gand Mirzin, hag e hellje goulenn truez digantañ...

Ha setu, dres, petra wel ?... eur big vraz ! ... Koueza ra Yann war bennou e zaoulin, evid goulenn pardon diganti... Mez eben a zell agorn outañ gand he lagad luch, hag a nij kuit, en eur grakal : RAK-HA-RAK !... RAK-HA-RAK !... Piou oar ?... eur big wirion e oa, marteze ?

EMBANNET GAND EMGLEO BREIZ

- **AR HONIKLIG BOUDEDEO,** }
- **AN AZENNIG BIHAN,** } lakeet e brezoneg gand Charlez AR GALL.
- **DIU GONTADENNIG,** savet gand Skoliou TREGASTELL ha GRONVEL.
- **BILZIG,** gand F. AL LAY, 6 pennad-lenn dibabet evid ar skoliou.
- **MOJENNOU BREIZ,** gand Per-Jakez HELIAS : 1. — **AR MOR** ; II. — **WAR DREZ HA WAR VEG.**
- **MARVAILLOU AR VOTEZ-TAN,** gand Per-Jakez HELIAS.
- **GERIADURIG BREZONEG-GALLEG HA GALLEG-BREZONEG,** gand L. STEPHAN ha V. SEITE.
- **KOMZOM, LENNOM HA SKRIVOM BREZONEG,** }
- **KOMZOM BREZONEG** (Eil Leor). } gand J. TRICOIRE.
- **DESKOM BREZONEG,** gand V. SEITE ha L. STEPHAN.
- **AR BREZONEG DRE SKEUDENNOU,** gand V. SEITE.
- **PENNADOU-LENN EVID SKOLIIOU BREIZ,** dibabet gand A. KERAVEL.
- **YEZADUR AR BREZONEG,** gand A. MERSER.
- **BREIZ OR BRO,** leorig studi war danvez Breiz, e galleg, embannet gand KENDALC'H.

Kanaouennoù :

- **KANOM UHEL,** embannet gand KENDALC'H.
- **KANAOUENNOU AR BEILLADEGOU,** gand E. PENN-AR-C'HOAD ha F. DANNO.

Evid deski buan hag êz ar brezoneg, implijit

DISKOU an Dr TRICOIRE, embannet gand KENDALC'H

Skriva da « **COOPERATIVE BREIZ** », B.P. 78, LA BAULE, L.-Atl. (Breiz).

KENTELIOU BREZONEG DRE LIZER oh implij Doare-Skriva ar Skol-Veur :

- « **Bleun-Brug** », V. SEITE, Châteaulin, Sud-Finistère (Breiz).
- « **Ar Falz** », A. MERSER, Skol ar Baotred, Glomel, Côtes-d'A. (Breiz).

EMGLEO BREIZ, B.P. 17, BREST.

Skrid ha Golo moulet gand
Ti-Moullerez Strêd ar Hastell, Brest ;
Skeudennoù moulet e ti M. Déchaux, Pariz.

EMBANNET GAND SKOAZELL
AN "TAD KASTOR"